

Dzień Tumbo

Dzień Solidarności
z Dziećmi i Młodzieżą
w Żałobie

INFORMATOR
DLA PLACÓWEK
OŚWIATOWYCH

FDO TUMBOpomaga

Fundacja
Hospicyjna

DLA DZIECI
I MŁODZIEŻY

DLA RODZICÓW
I OPIEKUNÓW

DLA
NAUCZYCIELI

PUBLIKACJE
I SZKOLENIA

PORTAL O ŻAŁOBIE DZIECI I MŁODZIEŻY

- jak przeżyć żałobę świadomie i do końca
- jak towarzyszyć dziecku w trudnych chwilach
- gdzie szukać pomocy

WWW.TUMBOPOMAGA.PL

☎ TUMBOLINIA 800 111 123

FDO TUMBOpomaga

W Polsce co pół godziny dziecko traci bliską osobę. To oznacza, że codziennie w społeczność szkolną wkracza osierocony uczeń. Szkoła jest ważnym miejscem dla każdego dziecka, a tym bardziej dziecka w żałobie, dlatego powinno się w niej podejmować temat cierpienia, choroby i śmierci. Im bardziej szkolna społeczność zostanie „oswojona” z tematyką śmierci, tym łatwiej będzie dziecku, w wypadku straty kogoś bliskiego, odnaleźć się w nowej rzeczywistości oraz uzyskać wsparcie.

Co to jest Dzień Tumbo?

- Dzień Tumbo to część programu Tumbo Pomaga Fundacji Hospicyjnej, którego celem jest wsparcie osieroconych dzieci i nastolatków. Podstawowym założeniem jest pomoc nauczycielom przedszkoli, szkół podstawowych i ponadpodstawowych w przygotowaniu dzieci i młodzieży do radzenia sobie z uczuciami związanymi ze śmiercią bliskiej osoby. Realizacja Dnia Tumbo daje możliwość poruszenia trudnego tematu śmierci w przystępny sposób.
- Dzień Tumbo jest organizowany **21 listopada** – w Światowym Dniu Życzliwości i Pozdrowień, symbolicznie podkreślającym wagę solidarności z dziećmi po stracie bliskiej osoby.

- W Dniu Tumbo może uczestniczyć cała placówka lub wybrany rocznik. Wystarczy zgłosić placówkę do udziału w projekcie oraz pobrać zestaw materiałów edukacyjnych.
- W przedszkolach oraz klasach 1–3 szkół podstawowych na Dzień Tumbo składają się zajęcia dydaktyczne przeprowadzone przez wychowawcę, a realizowane na podstawie opowiadania pt. *Trzecie życzenie Tumbo*. W przedszkolach oraz w klasach, które uczestniczyły w poprzednich edycjach Dnia Tumbo, można zrealizować scenariusz zajęć „Spotkanie z Bajką: *Jaś i Małgosia*” lub przygotować autorski program zajęć. Po zakończeniu zajęć dydaktycznych wszyscy uczniowie uczestniczą w urodzinach słonika Tumbo. Dodatkowo mogą także przygotować inne wydarzenie, mające na celu wsparcie osieroconych dzieci, dostępne dla całej społeczności szkolnej.
- W wyższych klasach szkół podstawowych oraz w szkołach ponadpodstawowych wychowawca lub nauczyciel samodzielnie wprowadzają uczniów w tematykę programu Tumbo Pomaga, m.in. opierając się na poradniku wsparcia osieroconych dzieci i młodzieży, przygotowanym przez Fundację Hospicyjną. Uczniowie rozmawiają o przebiegu procesu żałoby oraz o potrzebach osób osieroconych, zwłaszcza dzieci i młodzieży. Przygotowują także wydarzenie lub akcję na rzecz dzieci osieroconych, których motywem przewodnim jest słonik Tumbo oraz kolor pomarańczowy, np.: konkurs na kartkę do osieroconego dziecka Pomagam z Tumbo z rozstrzygnięciem podczas specjalnie zorganizowanego kiermaszu; wystawa „pomarańczowych” fotografii, rysunków, komiksów itp. Liczymy na inwencję szkolnej społeczności. Najciekawsze pomysły i ich realizacje zostaną zaprezentowane na portalu fb Fundacji Hospicyjnej.
- Placówka zgłaszająca się do programu uzyskuje dostęp do zestawu opracowanych materiałów pomocniczych przydatnych w przeprowadzeniu zajęć. Wszystkie szkoły, które wezmą w nim udział, otrzymają dyplom.

MATERIAŁY POMOCNICZE:

- Autorska bajka *Trzecie życzenie Tumbo* (przedszkola i klasy młodsze);
- Szkic zajęć dydaktycznych ułatwiający nauczycielowi rozmowę o śmierci i żałobie;

Omawiając opowiadanie *Trzecie życzenie Tumbo*, dzieci poruszają zagadnienia dotyczące więzi rodzinnych, uczuć pojawiających się po śmierci przyjaciela – gęsi Tiny i sposobów zachowania o niej pamięci. W bajce terapeutycznej dzieciom pomagają dorośli i słonik Tumbo.

- Autorski szkic scenariusza zajęć warsztatowych Spotkanie z Bajką: *Jaś i Małgosia* (przedszkola i klasy młodsze);

Dzieci, omawiając bajkę *Jaś i Małgosia*, poruszają temat uczuć pojawiających się u osieroconych bohaterów oraz sposobów radzenia sobie w trudnych sytuacjach.

- Poradnik dla nauczycieli na temat rozmów z dziećmi o śmierci i umieraniu;
- Propozycja listu do rodziców informującego o Dniu Tumbo;
- Plakat Dnia Tumbo;
- Szablony maski słonia, słonika Tumbo oraz różnych postaci według scenariuszy zajęć warsztatowych.

Wszystkie materiały pomocnicze zostaną przesłane do placówki po zgłoszeniu udziału w projekcie. Plakat oraz szablony będą dostępne na stronie tumbopomaga.pl w zakładce „Dla nauczycieli”.

Jak przygotować się do przeprowadzenia Dnia Tumbo?

- Zastanów się, czy to dobry moment w życiu Twojej klasy, by poruszać tematykę śmierci i żałoby.
- Przeczytaj na stronie tumbopomaga.pl poradnik, jak rozmawiać z dziećmi o śmierci i żałobie.
- Spotkaj się z innymi nauczycielami w szkole, by omówić przebieg Dnia Tumbo.
- Tydzień przed wydarzeniem wyślij e-mailem list do rodziców informujący o Dniu Tumbo (propozycja listu na stronie tumbopomaga.pl). Warto w nim poprosić o zgłoszenie sytuacji świeżej żałoby u dzieci. Dzięki temu można uzyskać istotne informacje i z dużą uwagą prowadzić zajęcia. W liście zawrzyj także informacje o **Tumbolinii (tel. 800 111 123)**, na którą mogą zadzwonić rodzice mający pytania dotyczące żałoby dzieci.
- Możesz napisać do Fundacji Hospicyjnej, by uzyskać odpowiedzi na pytania związane z przeprowadzeniem wydarzenia (wolontariat@hospicja.pl).
- Możesz przyjść na spotkanie do Fundacji Hospicyjnej, na którym podzielimy się pomysłami na zorganizowanie wydarzenia.
- Kilka dni wcześniej w widocznych miejscach wywieś przygotowany przez Fundację Hospicyjną plakat promujący Dzień Tumbo w Twojej szkole.

- Wydrukuj szablon słownika dla dzieci, materiały papiernicze do realizacji lekcji i inne niezbędne rzeczy. Więcej informacji znajdziesz w szkicu zajęć dydaktycznych.
- W klasach starszych, w których uczniowie są głównymi organizatorami Dnia Tumbo, pomóż im urealnić ich plany, a potem je skoordynować. Zainspiruj je.

W jaki sposób zgłosić szkołę do udziału w Dniu Tumbo?

- Szkołę do udziału w Dniu Tumbo zgłasza dyrektor lub nauczyciel – przedstawiciel placówki, najlepiej do **10 listopada**.
- Wystarczy wypełnić formularz na stronie tumbopomaga.pl, umieszczony w zakładce „Dla nauczycieli”, i wysłać go na adres: wolontariat@hospicja.pl.
- Potwierdzeniem zgłoszenia udziału jest mailowa informacja zwrotna z materiałami pomocniczymi. Zachęcamy, by zorganizować Dzień Tumbo w listopadzie, najlepiej między **21 a 28 listopada**.
- Podsumowanie Dnia Tumbo przez placówki oświatowe oraz przekazanie informacji do Centrum Wolontariatu Fundacji Hospicyjnej (ul. M. Kopernika 6) powinno nastąpić do **5 grudnia**.
- W razie pytań można napisać lub zadzwonić do Centrum Wolontariatu Fundacji Hospicyjnej: wolontariat@hospicja.pl, tel. **606 202 885** (godz. 8.00–16.00).

Fundusz Dzieci Osieroconych Tumbo Pomaga. Coroczne akcje, wydarzenia i pomoc

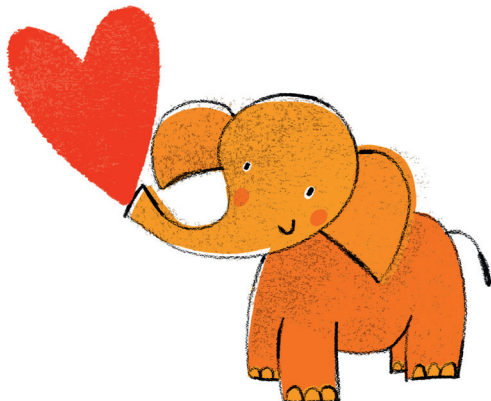
- Dzień Tumbo – Dzień Solidarności z Dziećmi i Młodzieżą w Żałobie, 100 placówek oświatowych
- „Bajki Plasterki” – opowiadania dla dzieci po śmierci bliskiej osoby, 100 bibliotek szkolnych
- Spotkania z Bajką – warsztaty o wsparciu w żałobie dla najmłodszych, 350 uczestników
- Metody pracy z uczniem w żałobie – warsztaty dla nauczycieli, ponad 500 uczestników od 2014 roku
- Uśmiech Dziecka na Dzień Dziecka – prezenty, 500 dzieci chorych i dzieci osieroconych
- Kolorowy Piórnik – wyprawki szkolne, ponad 300 dzieci
- Ferie i wakacje z Fundacją, świetlica – wyjazdy edukacyjno-wypoczynkowe, spotkania, ponad 20 dzieci osieroconych
- Konsultacje psychologiczne – pomoc dla nauczycieli, rodziców i dzieci, ponad 200 godzin
- TUMBOTEAM – sportowa forma wsparcia osieroconych, ponad 50 osób
- Wsparcie edukacyjne – opłacane zajęcia dodatkowe, ponad 100 dzieci osieroconych
- Mikołaje, Łączcie się – prezenty, 180 dzieci chorych, ich rodzeństwa i dzieci osieroconych

Kilka słów o żałobie

Żałoba nie jest chorobą, to naturalny stan po utracie ważnej osoby. Młody człowiek ma prawo do swoich odczuć i trudności w tym okresie. Jednak by się z nimi uporał, potrzebuje sprzyjającego otoczenia.

NAJWAŻNIEJSZE W OKRESIE ŻAŁOBY, NIEZALEŻNIE OD WIEKU DZIECKA, JEST:

- dawanie poczucia bezpieczeństwa;
- akceptacja odczuwanych przez nie emocji;
- stwarzanie możliwości wyrażenia uczuć oraz zrozumienia własnych przeżyć i zachowań związanych ze stratą i przeżywanym osieroceniem;
- cierpliwość i rozumienie, że żałoba może przez długi czas wpływać na zachowanie dziecka i jego zdolności poznawcze;
- pomoc w zrozumieniu sytuacji i pomoc w radzeniu sobie ze smutkiem i innymi uczuciami.

Przyczyny nieodpowiedniego wsparcia osieroconych uczniów

LĘK PRZED ŚMIERCIĄ ORAZ TABU ŚMIERCI:

- zanik naturalnego podejścia do tematyki choroby i umierania;
- liczne eufemizmy, świadczące o bezradności: „ptaszek zasnął”, „piesek odszedł”;
- posługiwanie się sformułowaniami: „Wszystko się jakoś ułoży”, „Weź się w garść”, które nie sprzyjają dzieleniu się emocjami i myślami.

STEREOTYPY DOTYCZĄCE ŻAŁOBY:

- skoro dziecko nie okazuje smutku, to znaczy, że go nie odczuwa;
- dzieci szybciej niż dorośli adaptują się do zmian, a ich żałoba trwa krótko.

Dzieci i nastolatki w żałobie to często zapomniani żałobnicy. Ich żal po stracie bywa niedostatecznie rozumiany przez dorosłych, przez co otrzymują nieodpowiednie wsparcie. Konsekwencją jest nieodczytywanie symptomów nieradzenia sobie dziecka z poczuciem straty i rozwój problemów na przestrzeni całego jego życia.

Jeśli chcesz dowiedzieć się więcej, jak rozmawiać z uczniami o śmierci, wejdź na stronę programu wsparcia psychologicznego dla dzieci i młodzieży tumbopomaga.pl.

Fundacja Hospicyjna od 15 lat pomaga chorym u kresu życia i ich bliskim. Szczególną uwagę zwraca na dzieci, którym najbliżsi odchodzą po ciężkiej chorobie w hospicjum. Od 2006 roku prowadzi dla nich Fundusz Dzieci Osieroconych Tumbo Pomaga. Ponadto Fundacja prowadzi Hospicjum dla Dzieci i Dorosłych im. ks. E. Dutkiewicza SAC, skupia się na działalności edukacyjnej, szkoleniowej i wydawniczej oraz rozwija wolontariat. Fundacja organizuje także kampanie społeczne „Hospicjum to też Życie”, których celem jest podnoszenie świadomości społecznej na temat różnych aspektów opieki nad osobami u kresu życia (fundacjahospicyjna.pl).

CENTRUM WOŁONTARIATU

tel. 606 202 885

wolontariat@hospicja.pl
tumbopomaga.pl

Opracowanie: Agnieszka Paczkowska, koordynator merytoryczny programu wsparcia psychologicznego Tumbo Pomaga

Sfinansowano ze środków Miasta Gdańska.

GDAŃSK

Bajka Plasterek

Księgarnia
Fundacji Hospicyjnej

Opowiadania terapeutyczne dla dzieci pomagające w sytuacji śmierci kogoś bliskiego i przeżywania żałoby. W serii ukazały się dotąd historie Jasia, który stracił mamę, Miłki, przeżywającej śmierć taty, Antosia i Stasia, którzy stracili dziadka, a także opowieść o słoniu Tumbo, który wspiera rodzinę w żałobie.

DO KUPIENIA NA:

WWW.KSIEGARNIA.HOSPICJA.PL

